

Verplichte medische keuringen van werknemers tijdens hun dienstverband

Informatie voor werknemers in vraag en antwoord

Wat zijn verplichte medische keuringen?

Verplichte medische keuringen zijn keuringen die verplicht zijn voor werknemers op basis van een wet (zoals bij de brandweer) of een CAO (zoals bij de ambulancezorg). In bepaalde branches zijn afspraken gemaakt over verplichte medische keuringen. Die afspraken zijn vastgelegd in een brancheovereenkomst (zoals bij Nogepa).

Een verplichte medische keuring is ieder medisch onderzoek van een werknemer tijdens zijn dienstverband dat is gebaseerd op een wettelijke verplichting of verplichting op basis van een CAO waaraan een werknemer zich in opdracht van zijn werkgever dient te onderwerpen en dat niet wordt verricht in het kader van ziekteverzuimbegeleiding. Aan een verplichte medische keuring zijn rechtsgevolgen verbonden.

Voor meer informatie over verplichte medische keuringen: zie de Leidraad Verplichte medische keuringen, NVAB 2007 (gratis te downloaden op www.nvab-online.nl; Richtlijnen en leidraden).

Is een verplichte medische keuring hetzelfde als een aanstellingskeuring?

Nee, een aanstellingskeuring kan wel verplicht zijn gesteld in wet- en regelgeving of CAO maar vindt plaats voordat een dienstverband tot stand komt of wordt gewijzigd vanwege functieverandering. Op de aanstellingskeuring is de Wet Medische keuringen, het besluit en de Leidraad Aanstellingskeuringen van toepassing. Deze gelden niet voor de verplichte medische keuringen. De Leidraad Verplichte medische keuringen van werknemers tijdens hun dienstverband sluit wel zoveel mogelijk aan bij de Leidraad Aanstellingskeuringen.

Wat heb ik als werknemer aan een verplichte medische keuring?

Een verplichte medische keuring is een keuring gericht op het voorkomen of vroegtijdig opsporen van gezondheidsproblemen die met het werk te maken hebben. Tijdens de keuring wordt beoordeeld of er gevaar is voor de veiligheid van uzelf of van anderen.

Zo loopt een buschauffeur met niet of onvoldoende behandelde bewustzijnsstoornissen een reëel risico om betrokken te raken bij een ongeval. Hij zal tijdelijk of blijvend ongeschikt zijn voor zijn werk maar mogelijk wel ander werk kunnen doen.

Wanneer is een medische keuring verplicht?

Er zijn verschillende wetten en daarop gebaseerde besluiten waarin is bepaald dat een werknemer in een bepaalde branche of functie periodiek een keuring dient te ondergaan: onder andere de Brandweerwet, Spoorwegwet, Wegenverkeerswet en de Luchtvaartwet. In een aantal CAO's is die verplichting ook opgenomen, zoals bijvoorbeeld in de CAO's in de ambulancezorg en het beroepsgoederenvervoer.

U bent als werknemer verplicht aan dergelijke keuringen deel te nemen. Dit is stap 1 uit de Leidraad Verplichte medische keuringen.

Wie beslist of een verplichte medische keuring wordt uitgevoerd?

De werkgever is verplicht u in de gelegenheid te stellen een dergelijke keuring te ondergaan.

Wie bepaalt de inhoud van de verplichte medische keuring?

De inhoud van de keuring wordt bepaald door de bedrijfsarts. Maar om goed te weten wat belangrijk is voor de keuring heeft de bedrijfsarts informatie over het werk en de arbeidsomstandigheden nodig. Hij moet op de hoogte zijn van de bijzondere functie-eisen. Hierover voert hij overleg met uw werkgever. Op basis van deze bijzondere functie-eisen stelt de bedrijfsarts vast aan welke belastbaarheidseisen u dient te voldoen. Hierop is zijn onderzoek afgestemd. Dit zijn de stappen 2 tot 4 uit de Leidraad Verplichte medische keuringen.

In een aantal wettelijke regelingen is bepaald waaruit een keuring moet bestaan. De bedrijfsarts zal hiermee bij de keuring rekening houden.

Wat voor onderzoek wordt binnen een verplichte medische keuring uitgevoerd?

Welke onderzoeken worden gedaan hangt af van de functie waarvoor wordt gekeurd. In eerste instantie onderzoekt de bedrijfsarts of de arbodienst samen met de werkgever welke bijzondere functie-eisen er zijn. Als die zijn vastgesteld, onderzoekt de bedrijfsarts wat dat betekent voor uw gezondheid en veiligheid en wat dat betekent voor uw belastbaarheid. Hij beoordeelt aan welke belastbaarheidseisen u moet voldoen en stemt zijn onderzoek daarop af. Dit zijn de stappen 2 tot 4 uit de Leidraad Verplichte medische keuringen. Bijvoorbeeld: in uw functie is het nodig dat u vaak ladders op en af moet. Hiervoor is geen andere oplossing mogelijk. Om dat te kunnen moeten uw knieën goed belastbaar zijn, u moet uw handen en armen kunnen gebruiken en u moet geen evenwichtsstoornissen hebben. De bedrijfsarts zal onderzoek door vragen te stellen over uw bewegingsapparaat en vragen naar ziektes die evenwichtsstoornissen kunnen geven. Verder kan hij lichamelijk onderzoek en bloedonderzoek doen of u aan specifieke testen laten deelnemen om bepaalde functie te onderzoeken.

Wie informeert mij over de verplichte medische keuring?

De werkgever behoort u te informeren over de verplichting tot, de procedure, inhoud en consequenties van de voorgenomen keuring. De bedrijfsarts zal u eveneens informeren, en op zijn minst nagaan of u op de hoogte bent van doel, inhoud en noodzaak van de keuring en weet welke de mogelijke consequenties zijn. Dit is stap 5 uit de Leidraad Verplichte medische keuringen.

Wie voert een verplichte medische keuring uit?

De bedrijfsarts voert de keuring uit. In sommige branches moet de arts gespecialiseerd en gecertificeerd zijn om de keuring te mogen uitvoeren (zoals bij de zeevaart). De arts kan worden geassisteerd door een verpleegkundige of doktersassistente die bepaalde onderdelen van de keuring voor haar/zijn rekening neemt. De arts bepaalt de uitslag van de keuring en blijft er eindverantwoordelijk voor.

Hoe krijg ik de uitslag van de keuring te horen?

De keurend arts bespreekt met u het resultaat van de onderzoeken en zijn oordeel over uw geschiktheid voor de functie. Hij geeft u een verklaring mee waarop hij vermeldt of u geschikt bent voor de functie, dat u geschikt bent onder bepaalde voorwaarden of dat u tijdelijk of blijvend ongeschikt bent. Hij mag geen nadere informatie aan uw werkgever verstrekken tenzij u hiervoor gerichte toestemming geeft. Dit zijn de stappen 6 en 7 uit de Leidraad Verplichte medische keuringen.

Kan een verplichte medische keuring gevolgen hebben voor mijn rechtspositie?

Een verplichte medische keuring heeft gevolgen voor de rechtspositie. Welke gevolgen, dat is afhankelijk van de uitslag. Als het oordeel is 'geschikt', dan kunt u gewoon uw werk blijven doen. Het kan zijn dat u geschikt wordt bevonden maar wel onder een bepaalde voorwaarde. Als u aan die voorwaarde voldoet, kunt u uw werk blijven doen (bijvoorbeeld: u moet altijd een bril dragen bij het autorijden). Het kan zijn dat het oordeel luidt 'ongeschikt'. U kunt uw functie dan niet meer in zijn volle omvang uitoefenen. Zie ook de volgende vraag.

Wat als ik word afgekeurd?

Bij een afkeuring hangen de gevolgen af van de wettelijke regeling en de mogelijkheden bij uw werkgever. Het kan zijn dat u een groot deel van uw werk kunt blijven doen, maar bepaalde taken niet. In sommige gevallen kan het zijn dat u de functie helemaal niet meer kunt uitoefenen. In het algemeen zal de werkgever dan een reïntegratieverplichting hebben. Dit betekent dat hij moet onderzoeken of het werk aangepast kan worden of dat hij u een andere functie moet aanbieden. In het uiterste geval, als hij zelf geen mogelijkheden meer heeft voor u, dient hij u te helpen ander werk te vinden. U heeft als werknemer de plicht ook al datgene te doen wat nodig is voor een geslaagde reïntegratie. De bedrijfsarts kan u nader informeren over het reïntegratietraject en u en uw werkgever hierbij begeleiden. Het gaat hierbij om verplichtingen conform die volgens de Wet Verbetering poortwachter (stap 8 uit de Leidraad Verplichte medische keuringen).

Wat wordt er gedaan met de informatie over mijn gezondheid?

De keurend bedrijfsarts vermeldt zijn bevindingen in een medisch dossier dat bij de arbodienst of in zijn beheer wordt bewaard gedurende de wettelijke bewaartermijn. Deze termijn is minimaal 15 jaar maar kan in sommige gevallen langer zijn.

Hoe vaak moet een verplichte medische keuring worden uitgevoerd?

Dit is niet in zijn algemeenheid aan te geven maar afhankelijk van de specifieke regeling.

Waar kan ik meer informatie vinden over verplichte medische keuringen?

> Leidraad Verplichte medische keuringen. Utrecht: Kwaliteitsbureau NVAB, 2007. Gratis te downloaden via www.nvab-online.nl onder Richtlijnen en Leidraden.

> Leidraad Preventief medisch onderzoek. Utrecht: Kwaliteitsbureau NVAB, 2005. Gratis te downloaden via www.nvab-online.nl onder Richtlijnen en Leidraden.

> Leidraad Aanstellingskeuringen, ministerie van SZW; voorjaar 2005. Gratis te downloaden via www.nvab-online.nl onder Richtlijnen en Leidraden.

Zie verder: www.wetten.nl of in de CAO voor informatie betreffende een branche.